

Axholms forna slott på Braheholmen i Fläcksjön

Målning: Filip Korn

Rörbo medeltida storgård verkar ha upphört i mitten av 1400-talet, kanske blev det nedbränt i samband med stridigheterna på Harakerskogen 1464?

Sätessgården i Rörbo efterträddes istället drygt 100 år senare av Axholms slott.

Detta byggdes på 1590-talet av riksdrotsen Magnus Brahe (Ebba Brahes fader), vilken ärvt Rörbo godscomplex efter sin fader Per Brahe d.ä. Istället för att återställa sätessgården i Rörbo valde Magnus Brahe att flytta densamma till nuv. Braheholmen i Fläcksjön, där förutom stenhuset ("slottet") ett flertal timmerbyggnader uppfördes bildande en borggård mellan slottsporten och bron mot fastlandet.

Under första hälften av 1600-talet verkar ett oavbrutet byggande ha försiggått här på holmen, och virket kan ha tillsågats vid den sågkvarn som ingick i anläggningarna vid Stuntbo (Rörbo).

Slottet (stenhuset) med alla dess tillhörande byggnationer på holmen måste ha varit en imponerande syn! Och slottets inredning har nog inte heller skämts för sig! Som ett exempel må citeras ett utdrag ur inventariet 1672 (ur boken "Ebba Brahes hem" av William Karlsson): "Stoora sahlen upp i huuset. Klädd rundt omkring medh Randuge, fransöske Tappeeter, sex stycken försilfrade Messingz liusplåthar på wäggjarne, Mitt uthi huar plåth ähr måhlat på lerefft, med glaas öffuer. Een försilfrat Lius Crona under taaket medh otta armar, oppbunden medh guhlt Tafft. Een stoor, brandguul Ryggehimel af Damask, medh breeda guhla Silkesfrantzar kring kappan på tree sijdor, oppbunden medh brandguhla Silkesbandh. Ett stoort, Nytt Fuhrubordh, Dher på Een stoor, lång Turkisk Tappeet, bruhner....etc"

I ett annat inventarium från 1647 omtalas att slottets övervåning (sal och kamrar) varit försedd med tillhopa 97 glasfönster (dvs smårutor, som troligen sammanfogats med bly). Benämningarna Borggården, Malmgården, Porten, Glashuset vid bron, är andra vittnesbörd om slottsmiljön ute på holmen!

Men, fägringen blev kortvarig. Redan i 1700-talets ingång finns rapporter om bristande underhåll och därefter ett alltmera uttalat förfall. Trots reparationsförsök. Innan slottet ännu låg i ruiner gjordes 1736 en avbildning av detsamma, den som verkar ha legat till grund för Filip Korn's ovanstående målning 1770 och rimligen även utgjort förlaga till tavlan över dörren till salen i nuvarande lusthuset. Då dessa målningar gjordes hade nog slottet rasat samman, en rapport från 1782 säger att "ingenting mera är att se än blott grunden som utvisar stället hvar det varit". Som en "minikopia" av det gamla slottet byggdes i 1800-talets första decennium ett lusthus på platsen där slottet legat och vars dimensioner ännu kan anas av den kvadratiska upphöjning som lusthuset står på. Invändiga målningar gjordes i anslutning till lusthusbygget, kanske som väggbonader vilka sedan utskurits till de tavlor som kan ses i dag. Dessa illustrerar litet av den sägenflora som vid tiden för lusthusbygget kringsvävade holmen.

Tavla i nuvarande byggnaden.